

อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

The Scenario of Primary School Model School for Healthy Thai Students to Sustainable Development Goals : Sdgs

ปริญญ พวงจันทร์¹ อุษา งามมีศรี² และละมุล รอดขวัญ³

Parinya Pongchan¹ Usa Ngammeesri² and Lamun Rodkwan³

¹ นักศึกษาปริญญาเอกหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Doctor of Philosophy Program (Education Administration innovation), College of Innovation Management,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} Lecturer of the Doctor of Philosophy Program (Education Administration innovation), College of Innovation
Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: parinya.pou@rmutr.ac.th¹, usa.nga@rmutr.ac.th², lamun.rod@rmutr.ac.th³

Received: Feb. 24, 2026; Revised: Apr. 1, 2026; Accepted: Apr. 7, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี และเพื่อนำเสนออนาคตภาพโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต โดยได้ทำการศึกษา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับอนาคตภาพแนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ บริบทของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและแนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในและต่างประเทศจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร วรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิด การวิจัย กำหนดขั้นตอนการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย เสนอโครงการวิจัย เพื่อขออนุมัติโครงการวิจัย ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย วิเคราะห์องค์ประกอบของอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม 4 ตัวเลือก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และขั้นตอนที่ 3 จัดทำรายงานการวิจัยโดยนำเสนออนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่าอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ด้าน 30 ตัวแปร ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 ตัวแปร 2) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัยและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 8 ตัวแปร 3) ด้านการบูรณาการเรียนรู้กับสุขภาพ ประกอบด้วย 7 ตัวแปร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย ประกอบด้วย 7 ตัวแปร

คำสำคัญ: อนาคตภาพ โรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

The purpose of this research was to analyze and synthesize the core concepts and frameworks of primary school model school for healthy Thai Students and present the scenario of primary school model school for healthy Thai Students to Sustainable Development Goals. This study used a prospective research design. The researcher studied theories and concepts about future image, model primary schools for healthy Thai Students, Sustainable Development and the Sustainable Development Goals of the United Nations, the context of primary schools under the Office of the Basic Education Commission and Guidelines for school administration in the future image of a model primary school. The research process was conducted in three phases. Phase 1 involved project preparation, which included an extensive review of domestic and international literature, theories, textbooks, statistics, research reports, academic articles, journals, and relevant websites. These sources were synthesized to establish the conceptual framework, research procedures, and instruments. Phase 2 focused on identifying the components of the foresight model using the Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) technique. The key informants consisted of 17 purposively selected experts. Research instruments included interviews and 4-point Likert scale questionnaires. Data analysis was performed using Mean, Standard Deviation (S.D.), the difference between Mode and Median, and the Interquartile Range (IQR). Phase 3 involved the finalization of the research report, presenting the foresight of a model primary school for healthy Thai Students toward the Sustainable Development Goals. The results showed that the future image of a model primary school for healthy Thai Students toward the Sustainable Development Goals consisted of 4 areas with 30 variables and The variables are as follows 1) The dimension of effective school management consists of 8 variables. 2) The dimension of health promotion, healthy habits, and environment consists of eight variables. 3) The dimension of integration of learning and health consists of seven variables. and 4) The dimension of community and network participation consists of seven variables.

Keywords: scenario, primary school model school for healthy Thai Students, Sustainable Development Goals

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยรวมถึงการจัดการอาหารที่ดีให้กับประชากร ดังยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่ต้องการให้ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน น้ำ และที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561 - 2580) ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร โดยมีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดพื้นฐานในการปฏิบัติ รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้กำหนดจุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ยุทธที่ 10 การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร ยุทธที่ย่อยที่ 10.1 ส่งเสริมให้ชุมชนสามารถเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารทั้งด้านปริมาณและโภชนาการที่ครบถ้วน รวมถึงระบบสำรองอาหารให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ปลอดภัย เพียงพอ และสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ต้นแบบด้านการสำรองอาหารของชุมชน (สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน, 2566) โดยรายงาน

สุขภาพคนไทยปี 2566 นำเสนอหมวดตัวชี้วัด “ปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ” (Social Determinants of Health: SDH) โดยมีการกำหนดกรอบการนำเสนอข้อมูลจากทิศทางและเป้าหมาย 7 เป้าหมาย ในยุทธศาสตร์ 10 ปี (2565 - 2574) ได้แก่ ยาสูบและสิ่งเสพติด แอลกอฮอล์ อาหาร กิจกรรมทางกาย อุบัติเหตุทางถนน สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อม ในเชิงสภาพแวดล้อม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน ชุมชน และนโยบาย พบว่า 1 ใน 10 ของคนไทยมีความไม่มั่นคงทางอาหารระดับรุนแรง สมาชิกในครัวเรือนเปราะบางเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ต้องดูแล เงื่อนไขสำคัญหนึ่งของการมีสุขภาพดีที่เท่าเทียมกันของประชากร ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดสภาพแวดล้อม และวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งเอื้อต่อการมีพฤติกรรมบริโภคอาหารที่ได้สมดุลทางโภชนาการ มีคุณภาพและความปลอดภัย มีปริมาณเพียงพอและสามารถเข้าถึงได้ตามความต้องการตามช่วงวัย พฤติกรรมด้านอาหารของคนไทยหลายเรื่องยังน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะการบริโภคอาหารที่ไม่ดีต่อสุขภาพ การดื่มเครื่องดื่มที่มีรสหวานและการกินผักและผลไม้ที่ไม่เพียงพอ ปัญหาเหล่านี้มีความแตกต่างในแต่ละกลุ่มประชากรตามสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การกินอาหารที่มีไขมันสูง และเครื่องดื่มที่มีรสหวานค่อนข้างเป็นปัญหาในกลุ่มคนรายได้สูง ขณะที่การกินเนื้อสัตว์แปรรูปและอาหารกึ่งสำเร็จรูปที่เสี่ยงต่อสุขภาพเป็นปัญหามากกว่า ในกลุ่มคนรายได้ต่ำ ในภาพรวมคนไทยยังมีการกินผักและผลไม้ที่เพียงพอค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะเด็กอายุ 6-14 ปี กลุ่มที่น่าเป็นห่วง (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566) ซึ่งรายงานสุขภาพคนไทย ปี 2566 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายรวมไว้ 6 ด้านเพื่อสะท้อนผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานในอีก 20 ปีข้างหน้าและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ หรือ SDGs ได้แก่ จำนวนคนขาดแคลนอาหารลดลง ปริมาณการสูญเสียและขยะอาหาร (Food Loss & Food Waste) ลดลง ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อคุณภาพและความปลอดภัยอาหารเพิ่มขึ้น มูลค่าการค้าอาหารเพิ่มขึ้น จำนวนคนที่มีภาวะทุพโภชนาการ (ขาดและเกิน) ลดลง โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่มีภาวะซีดเนื่องจากขาดธาตุเหล็กและมีกลไกประสานงานกลางและบูรณาการดำเนินงานโดยเกิดกระบวนการจัดการด้านอาหารที่เป็นไปตามหลักโภชนาการและสุขลักษณะที่ดีในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีการเจริญเติบโตสมวัย ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหารและมีการดูแลสุขภาพได้อย่างเหมาะสม (คณะทำงานมาตรฐานระบบการจัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา, 2564)

จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Report: SDR) ปี 2565 พบว่าโลกขาดการสร้างความก้าวหน้าแก่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน เนื่องจากนานาวิฤตที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาเดียวกันไม่ว่าจะเป็นวิกฤติ ด้านสุขภาพ สภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิรัฐศาสตร์และการทหาร ล้วนเป็นอุปสรรคสร้างความชะงักงันแก่การพัฒนาที่ยั่งยืนระดับโลก เห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยดัชนี SDG ของโลกลดลงเล็กน้อยจากปี 2564 เป็นปีที่ 2 ติดต่อกันซึ่งเป็นผลสำคัญมาจากผลกระทบของโรคระบาดที่มีต่อ SDG 1 (ขจัดความยากจน) และ SDG 8 (งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ) รวมทั้งผลจากการดำเนินงานที่ไม่สู้ดีนัก สำหรับ SDG 11 – 15 (การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน) โดยนอกจากค่าใช้จ่ายด้านมนุษยธรรมจำนวนมหาศาลแล้ว ความขัดแย้งทางทหาร อันหมายรวมถึงสงครามในยูเครน ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผ่านผลกระทบไปยังมิติความมั่นคงทางอาหารและราคาพลังงานที่ถูกซ้ำเติมด้วยวิกฤติสภาพภูมิอากาศ และวิกฤติความหลากหลายทางชีวภาพ เหล่านี้ล้วนมาลดทอนการคิดและการลงทุนในระยะยาว ทั้งนี้ สันติภาพ การทูตและความร่วมมือระหว่างประเทศคือเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับโลกในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สำเร็จ ในปี 2573 และต่อไป (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2565) จากรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Report: SDR) ปี 2565 ดังกล่าวพบว่า เป้าหมายที่มีสถานะท้าทายขั้นวิกฤติ มีถึง 5 เป้าหมาย โดยเฉพาะ เป้าหมายที่ 3 (SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี) มีความเชื่อมโยงกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี รุ่นที่ 8 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่สามารถตอบสนองการแก้ไขเป้าหมายที่มีสถานะท้าทายขั้นวิกฤติ ในเป้าหมายที่ 3 (SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี) ได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการป้องกันโรคให้กับนักเรียนในสังกัดผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning และผ่านกิจกรรมด้านโภชนาการ ด้านการออกกำลังกาย และด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก มีการบูรณาการงานด้านจิตอาสา

สุขภาพให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมและสามารถเผยแพร่กิจกรรมเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ถึงแม้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจะมีโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี ดำเนินการมาแล้วจำนวน 8 รุ่น แต่ปัญหาเด็กอ้วน เตี้ย และผอม และจากข้อมูลของ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลขององค์การยูนิเซฟ ประเทศไทยกล่าวว่าในประเทศไทยมีอัตราเด็กที่มีน้ำหนักเกินหรือเป็นโรคอ้วนเพิ่มขึ้น 2 เท่าในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา และติดอันดับ 1 ใน 4 ของภูมิภาคอาเซียน โดยเพิ่มจากร้อยละ 6 เป็นร้อยละ 13 ในกลุ่มเด็กอายุ 6-14 ปี ในส่วนของวัยรุ่นอายุ 15-18 ปี พบว่า ร้อยละ 14 มีน้ำหนักเกินหรือเป็นโรคอ้วน ทั้งนี้ สหพันธ์โรคอ้วนโลกคาดการณ์ว่า ภายในปี 2578 เด็กอายุ 5-19 ปีกว่าร้อยละ 60 ในประเทศไทยจะมีน้ำหนักเกินหรือเป็นโรคอ้วน (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2568)

จากความเป็นมาและความสำคัญของนโยบายประเทศด้านสุขภาพ รวมทั้งปัญหาสุขภาพของเด็กนักเรียนดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน และตอบสนองนโยบายระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายระดับประเทศให้เกิดโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี และเพื่อนำเสนออนาคตภาพโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี

องค์ประกอบเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีเป็นแนวคิดที่นำมาจากหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกสุดยอดโรงเรียนต้นแบบอาหารกลางวันระดับประเทศ โภชนาการและสุขภาพเด็กในโรงเรียน คู่มือแนวทางการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ และคู่มือโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมกิจกรรมทางกาย ดังนี้

กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ (2566) ได้กล่าวถึงโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ต้องมุ่งเน้น การส่งเสริมกิจกรรมทางกายและสมรรถภาพตามมาตรฐาน 60 นาทีต่อวัน โดยใช้รูปแบบการออกกำลังกายที่หลากหลายเพื่อเสริมสร้างทั้ง ความแข็งแรงและระบบไหลเวียนโลหิตควบคู่ไปกับการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพ เพื่อให้วิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษาแทรกอยู่ในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

กรมอนามัย (2563) ได้กล่าวถึงโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีโครงการและกิจกรรมส่งเสริมด้านโภชนาการและอาหารที่ปลอดภัยในโรงเรียน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการเกินหรืออ้วนและส่งเสริมให้เด็กกินข้าวครบ 3 มื้อ และลดการดื่มน้ำอัดลม การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ/สุขนิสัย โดยกระบวนการ V-Shape ใช้แบบจำลอง 6 ขั้นตอน คือ เข้าถึงข้อมูล, เข้าใจ, ได้ตอบคำถาม, ตัดสินใจ, เปลี่ยนพฤติกรรม และบอกต่อ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ยั่งยืน สร้างความรอบรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งบูรณาการเนื้อหาสุขภาพเข้ากับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการประมวลผลข้อมูลสุขภาพมาใช้ในการดูแลตนเองซึ่งมุ่งเป้าหมายให้เด็กไทย ดี เก่ง มีสุข และแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้กล่าวถึงโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องกำหนดนโยบายและโครงสร้างคณะทำงานที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Thai School Lunch มาช่วยในการกำกับติดตามผลอย่างเป็นระบบและมีการจัดการอาหารกลางวันและโภชนาการที่มี

คุณภาพ มุ่งเน้นการจัดเมนูอาหารที่ครบ 5 หมู่และเพียงพอเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการทั้งอ้วน ผอม และเตี้ย ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพหรือสุขนิสัยที่ถูกต้อง มีการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพโดยการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) เชื่อมโยงเนื้อหา ด้านสุขภาพเข้ากับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และมีการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย และสมรรถภาพในวิชาพลศึกษาและกิจกรรมในห้องเรียนและช่วงพัก รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทั้ง ภาควิชาสาธารณสุข ผู้ปกครองและประชาชนชาวบ้านที่ร่วมสนับสนุนทรัพยากรและองค์ความรู้ รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุขภาพทั้งในด้านกายภาพที่สะอาด ปลอดภัยตามเกณฑ์สุขาภิบาล และการจัดพื้นที่การเรียนรู้ด้านสุขภาพ

สรุปได้ว่า โรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี หมายถึง สถานศึกษาที่ดำเนินงานส่งเสริม สุขภาพนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการอาหารกลางวัน/โภชนาการที่มี คุณภาพ มีการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ/สุขนิสัย มีการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพ มีการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย/ สมรรถภาพ มีส่วนร่วมของชุมชน/เครือข่าย และมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ

หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ

แนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบซึ่งเน้นกลไกการขับเคลื่อน ผ่าน 1) ระบบคุณภาพ 2) เทคโนโลยีดิจิทัล 3) ทักษะในศตวรรษที่ 21 และ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ระบบคุณภาพ และ 6) กระจ่ายอำนาจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการบูรณาการมาจากแนวคิดของนักวิชาการ เพื่อ การศึกษา ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียน ประถมศึกษาต้นแบบ ดังนี้

วรพล ศรีเทพ, สุภัญญา อังค์สิริทรัพย์, และโมไนย อภิศักดิ์มนตรี (2568) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา ในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบไว้ว่า หลักการและแนวคิดสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกับความท้าทายและความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไป ดังนี้ 1) เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) การออกแบบและจัดการการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสิ่งสำคัญ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน ในกระบวนการเรียนรู้และรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้ของตนเองเป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารและการทำงาน ร่วมกัน 2) มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเป็นสิ่ง สำคัญ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตนเองของบุคลากรและการเรียนรู้เพิ่มเติมของผู้เรียน นอกเหนือจากหลักสูตรมาตรฐาน 3) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนและการสนับสนุน การเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็น พร้อมทั้งพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในสถานศึกษา 4) มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร (Organization development) การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับการส่งเสริมการ ทำงานเป็นทีมและความร่วมมือเป็นกุญแจสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 5) เชื่อมโยงกับ ชุมชน (Community engagement) การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชนสามารถสร้างสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนได้

ศศิภา บุญสิทธิ์ และเชาวนิ แก้วโน (2568) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียน ประถมศึกษาต้นแบบ โดยมุ่งเน้นไปที่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์ คือ พฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม สนับสนุน และนำกระบวนการใหม่ ๆ อย่างเป็น ระบบด้วยวิธีการใหม่ ๆ พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดการตอบสนองร่วมกันในกระบวนการเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ ในการแก้ไขปัญหาและดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา มีมุมมองเชิงบวกที่ทำให้วิกฤตให้เป็นโอกาส และมีความสามารถในการปรับตัวอย่างยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคปัญญาประดิษฐ์ ตามรูปแบบ BPCD Model ประกอบด้วย B (Building Leadership): การกำหนดวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการสร้างความไว้วางใจ P (Professional Development): การพัฒนาศักยภาพครู การสร้างทีมงาน และการส่งเสริมการเรียนรู้ C (Competency in Technology): การเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การบริหารจัดการข้อมูล

และการสร้างนวัตกรรม D (Dynamic Problem Solving): การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

อำนาจ มีราคา และปราณี คนสวย (2568) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียน ประถมศึกษาต้นแบบไว้ว่า ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับการพัฒนาและสามารถบริหารจัดการได้ในทุกมิติ โดยจะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัย คุ่มค่าและสอดคล้องกับทิศทางของการศึกษาในอนาคต รวมถึงการมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล มีนโยบายที่ทันสมัยพร้อมปรับเปลี่ยนได้ตามกระแสของโลก สามารถวางแผนการดำเนินงาน คาดการณ์และตัดสินใจได้ โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการปฏิบัติงานของภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา การยอมรับและการให้ความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถโน้มน้าวนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำจะเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเอง บุคลากรครู ผู้เรียน ทิศทางการปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2568) ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาด้านต้นแบบไว้ว่าการเป็นครูในอนาคตนอกจากทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะดิจิทัล ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ๆ ที่สถาบันผลิตครูต้องคำนึงถึงในการผลิตครูมี ดังนี้ 1) ความรู้ ทักษะ สำหรับวิชาชีพครูอนาคตเป็นความรู้ทักษะที่มีความจำเป็นในอนาคตสำหรับวิชาชีพครูทุกคนนอกเหนือจากวิชาชีพครูแบบเดิม ๆ แล้ว สถาบันผลิตครูจะต้องเสริมสร้างพัฒนานิสิตนักศึกษาครูให้มีความสามารถหลากหลายในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ การใช้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์พัฒนาการตามช่วงวัยต่าง ๆ และการเรียนรู้ของผู้เรียน ศาสตร์ความเป็นครูกับการสอนยุคดิจิทัล (Digital Pedagogy) ทักษะการประสานความสามารถของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และใช้ Big Data เพื่อการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการชั้นเรียน การใช้ Digital Platforms ต่าง ๆ เพื่อการจัดการเรียนรู้ 2) การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการวัดประเมินผลนิสิตนักศึกษาครู เป็นการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ของสถาบันผลิตครูเพื่อสามารถสรุป วัดผล ประเมินผล พัฒนาการความรู้ ความสามารถของนิสิตนักศึกษาครูแต่ละคนในด้านต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพครู จัดทำเป็น Digital Portfolio ของนิสิตนักศึกษาครูแต่ละคนและอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถที่จะใช้ประโยชน์เพื่อให้นิสิต นักศึกษาในความดูแลได้รับ Feedback ถึงความสามารถเชิงวิชาการ คุณลักษณะความเป็นครู จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในแต่ละด้านเพื่อให้แต่ละคนได้ทราบข้อเสนอแนะหรือแนวทางการพัฒนาตนเองในการเป็นครูที่ดีมีความพร้อมมากที่สุดก่อนเข้าสู่วิชาชีพครูในอนาคต 3) สร้างระบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ให้นิสิต นักศึกษาครู เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของอาจารย์คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์จะต้องจัดให้มีหลากหลายรูปแบบทั้ง Onsite, Online, E-learning หรือ Hybrid เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาครูเกิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) จากการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ได้เรียนรู้และรับประสบการณ์ตรงจากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในอนาคตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ต้องสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ (Learning Ecosystem) ให้นิสิตนักศึกษาครูทุกคน เห็นถึงการประสานความสามารถของ AI (AI Cooperation) และ Big Data กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างผสมกลมกลืน 4) การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูให้นิสิตนักศึกษาครู นอกจากการสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์จากอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ แล้วการที่กำหนดให้นิสิต นักศึกษาครูต้องได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียนก่อนที่จะออกปฏิบัติการสอนจริงตามหลักสูตร ซึ่งสถาบันผลิตครูจะต้องมุ่งเน้นประสบการณ์วิชาชีพที่เสริมสร้างทัศนคติการเป็นครูในยุคดิจิทัล การใช้ AI และ Big Data ในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีดิจิทัล AI, Big Data และ Digital Platforms ต่าง ๆ ที่เสริมสร้าง พัฒนาขีดความสามารถการทำหน้าที่ครูในอนาคต เป็นการเตรียมครูเพื่อปฏิบัติการสอนในอนาคต

ไม่ใช่เตรียมครูเพื่อให้อยู่ในปัจจุบัน 5) การพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถทางภาษาอังกฤษ เป็นที่ยอมรับแล้วว่า ภาษาอังกฤษมีความสำคัญที่ทุกคนจะต้องใช้ในการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นสากลผ่าน Internet ดังนั้น นิสิตนักศึกษาครูทุกคนจะต้องสามารถสื่อสาร ใช้ภาษาอังกฤษได้ดี เทียบเท่า CEFR ไม่ต่ำกว่า B2 ทุกคน ดังนั้น หากสถาบันผลิตครู มีอาจารย์ที่มีความพร้อมควรจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชาต่าง ๆ ของคณะในอนาคตอาจจะให้เป็น Bilingual ได้คือแต่ละวิชามีการบรรยายเป็นภาษาอังกฤษได้ร้อยละ 20 ของจำนวนชั่วโมงเรียนตามจำนวนหน่วย กิตและสามารถเพิ่มสัดส่วนได้เมื่อนิสิต นักศึกษาครูมีความคุ้นเคย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนและการเรียนรู้ นิสิต นักศึกษาครูก็มีโอกาสฝึกฝน เรียนรู้เชิงประสบการณ์และพัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาอังกฤษของตนเองให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดีและมี โอกาสในการเป็นครูสอนในโรงเรียนสองภาษาในอนาคตได้อีกด้วย

รักษ์พงศ์ วงศาโรจน์ (2567) ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ต้นแบบจะต้องสร้างระบบนิเวศทางการศึกษาให้สามารถรองรับต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะต้อง นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ตั้งแต่ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารการศึกษา รวมไปถึงหลักสูตรและการมีทางเลือกใน การศึกษาที่หลากหลาย จึงจะสามารถตอบโจทย์ผู้เรียนได้ ตรงกับเป้าหมายในการเรียนรู้ที่วางอยู่บนความแตกต่าง หลากหลาย ตามความสนใจของตัวผู้เรียนเอง และตามเงื่อนไขชีวิตที่แตกต่าง โดยสรุปได้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) บูรณาการเข้า กับการศึกษาทางหลัก ทั้งในด้านการใช้พื้นที่ การแชร์สื่อการเรียนรู้ การแชร์แหล่งเรียนรู้ เชื่อมต่อข้อมูลการเรียนรู้รายคน และการเทียบโอน 2) ยืดหยุ่นและประหยัดขึ้นด้วยเทคโนโลยี เพิ่มความเข้าใจ เข้าถึงได้ในวงกว้าง ลดงานที่ไร้คุณค่าต่อ เด็ก เน้นใช้ซ้ำและต่อยอด 3) เชื่อมต่อทางเลือกที่หลากหลาย เครือข่ายการศึกษาทางเลือกแชร์สื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน เชื่อมต่อข้อมูลการเรียนรู้รายคน มีระบบการเทียบโอนที่ง่าย และมีกลไกการกำกับตนเองที่น่าเชื่อถือ 4) เพิ่มความ น่าเชื่อถือกับโอกาสข้างหน้า เชื่อมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อโอกาสอนาคต เชื่อมเอกชนเพื่อส่งเสริมอาชีพ นำมาตรฐานที่ยืดหยุ่นมาใช้ เสริมสร้างศรัทธาผู้บริจาค 5) พัฒนาศักยภาพเชิงพลวัตของ ทรัพยากร จัดให้มีทุนพัฒนาครูทางเลือก สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาครู มีนวัตกรรมและองค์ความรู้ของการศึกษา ทางเลือก 6) ทบทวนกฎกติกาให้เอื้อต่อนวัตกรรม เน้นเยาวชนเป็นศูนย์กลาง เน้นผลลัพธ์ในการสร้างโอกาส เชื่อมต่อ กองทุนและแหล่งสนับสนุน พัฒนาสู่การเรียนรู้ระบบเปิด

สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ หมายถึง การพัฒนาและบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ที่ต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความเท่าเทียม ในการเข้าถึงการศึกษา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับบริบทท้องถิ่น และใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางปฏิบัติประกอบด้วย เทคโนโลยีดิจิทัล มีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาองค์กร ทักษะในศตวรรษที่ 21 ระบบคุณภาพ และกระจายอำนาจ

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ถูกนิยามและให้ความหมายไว้ค่อนข้างหลากหลาย ตั้งแต่นิยามความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนทางสังคม ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองและสถานการณ์ของผู้ให้คำนิยามนั้นแตกต่างกัน ดังนี้

วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, นาวิณ สนธยา, และพิรพงษ์ สิทธิมงคล (2565) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนา ที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันโดยไม่ส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต เป็นดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างองค์รวมให้มีความสมดุลอย่างรอบ ด้าน โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ ทุกมิติรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็น การพัฒนาที่ไม่ปฏิเสธระบบเทคโนโลยี เพียงแต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้นเป็นไปในทางสร้างสรรค์หรือทำลาย เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา คำนึงถึงความเป็นองค์รวมในเชิงบูรณาการ โดยพิจารณาผล เชื่อมโยงที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายบนความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนามาตามขีดความสามารถใน การแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเองด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความ ต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ชาญชัย จิตเหล้าอาพร, จิตาภา ถิรศิริกุล, และสกล สุขสงเสริมชัย (2565) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นมา เพื่อแก้ไขผลกระทบของการพัฒนาตามแนวความคิดเสรีนิยมใหม่เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้นที่สูง แล้วยังนำพามาสู่การทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงตามไปด้วย แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงพยายามเติมเต็มโดยสร้างฐานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทางสังคมและการเมือง โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยังรักษาความมั่นคงของสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน ประกอบกับบทบาทของภาครัฐที่ยังคงทำหน้าที่ บำรุงรักษาระบบโดยรวม หรือเป็นกลไกกลางที่จะช่วยประสานทั้งส่วนของภาคเอกชนและภาคประชาชนให้ดำเนินการในกระบวนการทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนสืบต่อไป

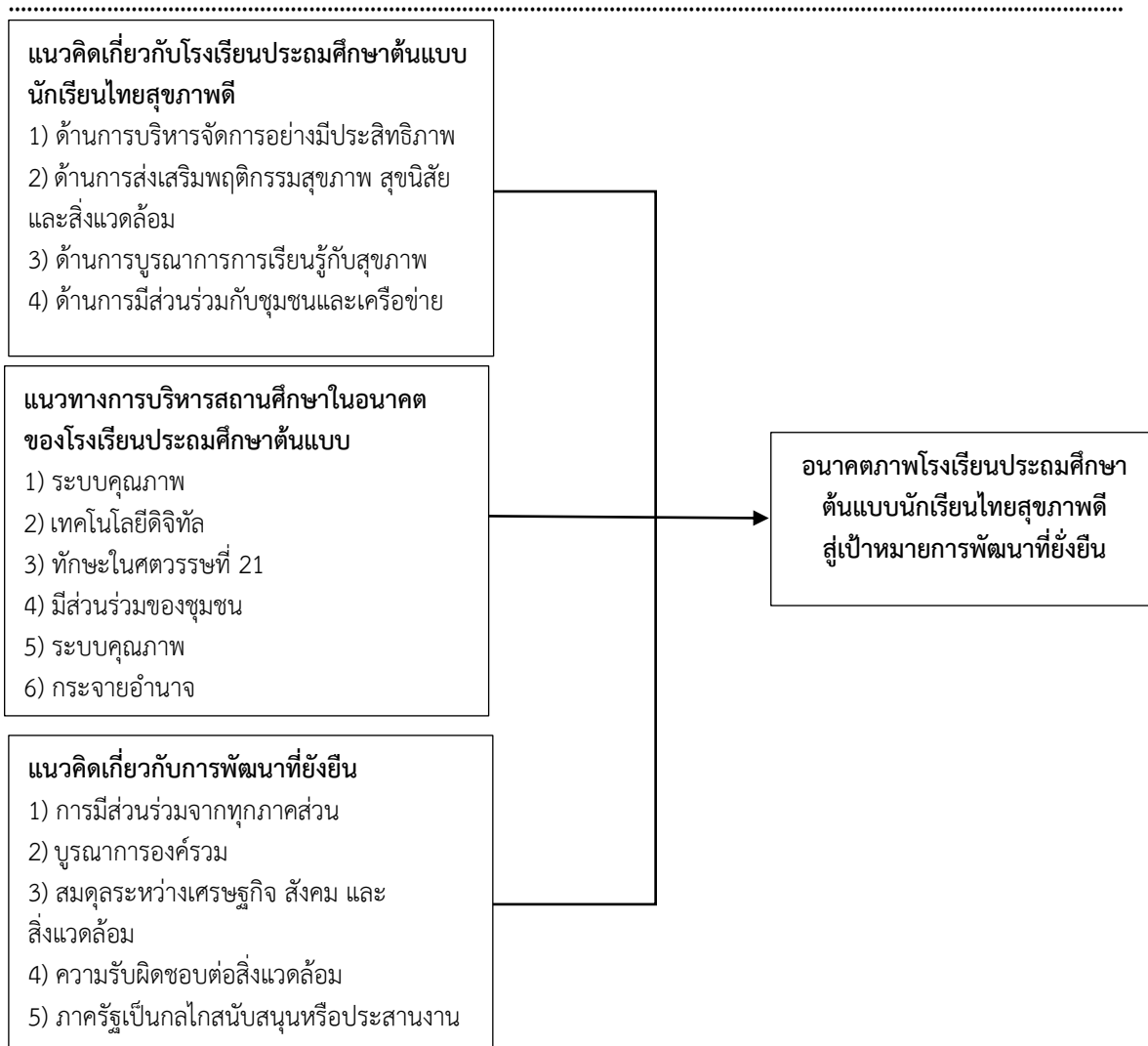
ไกรสร วันละ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร (2564) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการมีส่วนร่วมในการร่วมคิดในการประชุม การตรวจสอบการแก้ปัญหา จะต้องมีความสามัคคี เพื่อให้เป้าหมายบรรลุพร้อมยอมรับการร่วมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของทุกภาคส่วน ทั้งรัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมมือกันเป็นหุ้นส่วนขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อความยั่งยืนของไทยและโลกของเรา ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

วิชัย เทียนถาวร (2564) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม (holistic) หมายความว่าองค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (Balance) ลักษณะที่เป็นบูรณาการหรือทำให้เกิดองค์รวมเป็นอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น เอาภารกิจคุ้มครองแหล่งธรรมชาติมาบูรณาการเข้ากับภารกิจในการแก้ไขบรรเทาปัญหาความยากจน ถ้าสองอย่างมาบูรณาการกันได้ก็ถือว่าเป็นลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะฉะนั้นจึงบอกว่าธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจจะต้องถูกบูรณาการเข้าด้วยกัน อันนี้คือการบูรณาการ “ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจ” แล้วก็จะทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่า ภาวะยั่งยืนในทางเศรษฐกิจและในทางสภาพแวดล้อมนั่นก็คือ การผูกสิ่งแวดล้อม (environment) กับการพัฒนา (development) เข้าด้วยกันอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น พูดอีกความหมายหนึ่งก็คือ “การทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ” อันนี้เป็นความหมายที่ค่อนข้างลึกซึ้งไปซึ่งเป็นตัวรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นองค์รวมควบคู่กับการป้องกันหรือเสริมทางบวกในด้านสังคม สิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและสร้างความสมดุลระหว่างมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม บูรณาการร่วมกับการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีแนวทางปฏิบัติประกอบด้วย การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน บูรณาการองค์รวม สมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และภาครัฐเป็นกลไกสนับสนุนหรือประสานงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี แนวทางการบริหารสถานศึกษา ในอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสามารถแสดงได้ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

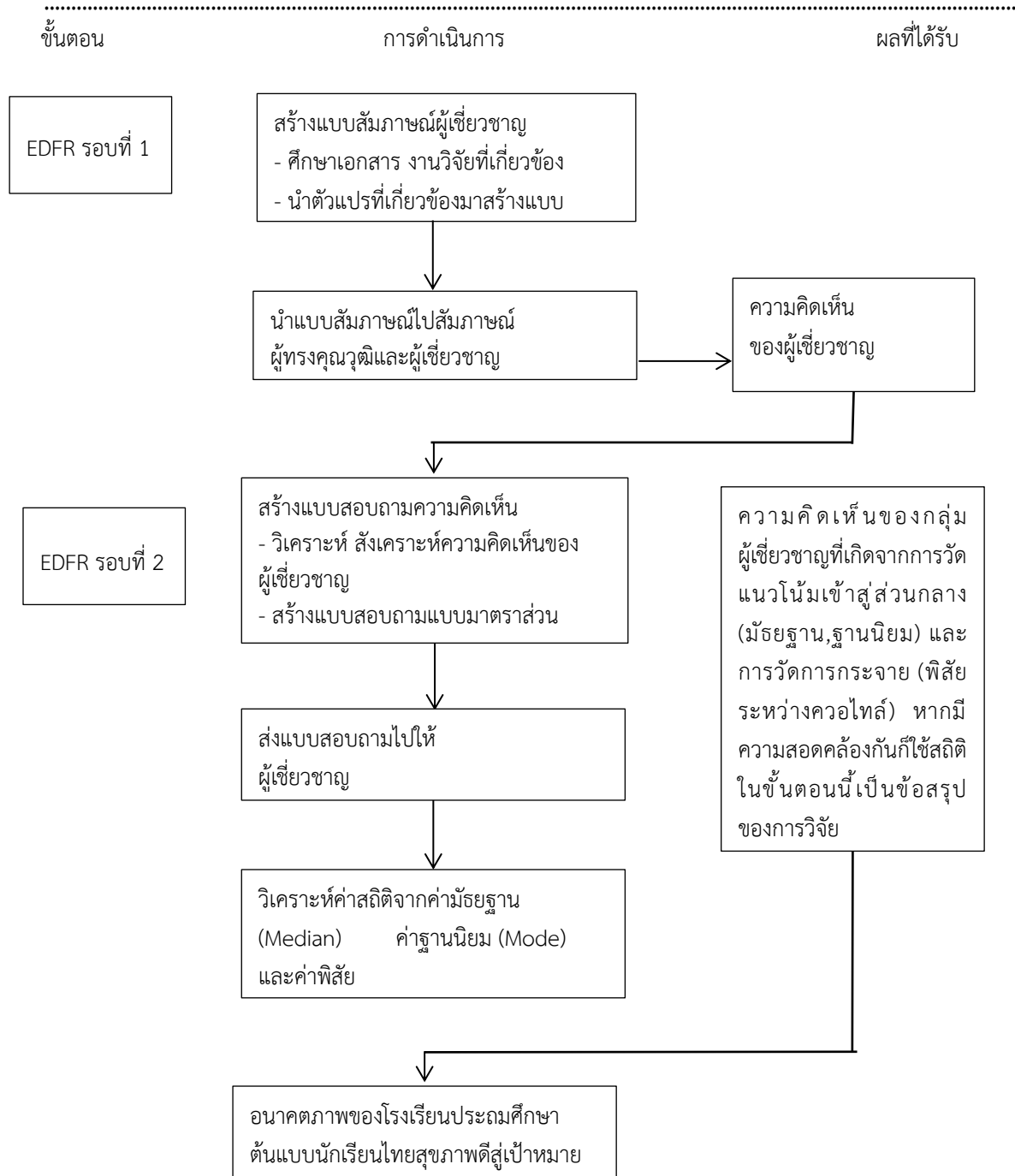
จากรูปที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก 3 ส่วนสำคัญ ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุภาพดี แนวทางการบริหารสถานศึกษาในอนาคตของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัยเป็นขั้นตอนในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในและต่างประเทศ จากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร วรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่าง ๆ แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งเป็นกระบวนการแสวงหาฉันทมติจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ตรง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบรวม 2 รอบ ดังนี้ รอบที่ 1: การศึกษาแนวคิดเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในระยะแรก ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์รวม 17 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จาก สพฐ. จำนวน 4 คน 2) ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 6 คน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการระดับประเทศ จำนวน 7 คน โดยผู้เชี่ยวชาญทุกคนต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทและมีประสบการณ์ด้านโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทย สุขภาพดีไม่น้อยกว่า 5 ปี เครื่องมือที่ใช้ในรอบนี้คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งพัฒนามาจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อรับฟังวิสัยทัศน์และแนวคิดเชิงลึก จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) เพื่อนำประเด็นสำคัญมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณในรอบถัดไป รอบที่ 2: การสร้างฉันทมติด้วยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยนำประเด็นที่รวบรวมได้จากรอบแรกมาสร้างเป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แล้วส่งกลับไปยังผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมทั้ง 17 คน เพื่อให้พิจารณาประเมินค่าความสำคัญ ความเป็นไปได้ หรือระดับความคาดหวังในแต่ละประเด็น โดยกระบวนการติดตามข้อมูลจะดำเนินการทั้งทางไปรษณีย์และการติดต่อประสานงานโดยตรง ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่ามัธยฐาน (Median) เพื่อดูความเห็นส่วนใหญ่ ค่าฐานนิยม (Mode) เพื่อดูความถี่ของคำตอบ และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องหรือความเป็นเอกภาพของความคิดเห็น โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับที่ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป (ระดับมากถึงมากที่สุด) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ต้องไม่เกิน 1.5 หากผลการวิเคราะห์พบว่าคำตอบมีความสอดคล้องกันและครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาอย่างเพียงพอ ผู้วิจัยจะสิ้นสุดกระบวนการในรอบนี้ โดยมีรายละเอียดดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 ของการดำเนินการวิจัย

และขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยรวบรวมผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ จากนั้นจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์รายงาน และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ด้าน 30 ตัวแปร ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 ตัวแปร 2) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัยและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 8 ตัวแปร 3) ด้านการบูรณาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 ตัวแปร และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย ประกอบด้วย 7 ตัวแปร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัย ระหว่างควอร์ไทล์ (Interquartile Range) ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์เป็นรายด้านตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพ	ฐานนิยม (MO)	มัธยฐาน (Mdn)	มัธยฐานฐานนิยม	ควอร์ไทล์ที่ 1	ควอร์ไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1. มี Big Data จาก AI วิเคราะห์แนวโน้มสุขภาพนักเรียนเพื่อกำหนดนโยบายโรงเรียนรายปี	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีระบบคลาวด์จัดเก็บข้อมูลสุขภาพนักเรียนรายบุคคลเชื่อมโยงกับโรงพยาบาล	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีระบบตรวจสอบโภชนาการในถาดอาหารนักเรียนด้วยการสแกนภาพถ่าย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีแพลตฟอร์มให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมวางแผนสุขภาพและกิจกรรมทางกายของนักเรียน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. นโยบายโรงเรียนจะเปลี่ยนจาก "เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ" เป็น "เน้นสุขภาพองค์รวมนำการเรียนรู้" โดยมีดัชนีชี้วัดความสุขควบคู่กับผลสัมฤทธิ์	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ด้านการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพ	ฐานนิยม (MO)	มัธยฐาน (Mdn)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
6. การบริหารแบบภาคีเครือข่ายที่ดึง ท้องถิ่นและเอกชนมาเป็น "เจ้าของร่วม" ในการดูแลสุขภาพเด็ก ไม่ใช่ภาระของ โรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. การบริหารที่ถือว่า "สุขภาพครูคือ รากฐานของสุขภาพศิษย์" มีสวัสดิการเชิง รุกและระบบ Coaching ด้านสุขภาพจิต	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. การบริหารจัดการที่ให้ศิษย์เก่าหรือ ผู้สูงอายุในชุมชนมาเป็น "อาสาสมัคร สุขภาพ" เชื่อมโยงประสบการณ์สู่ครูรุ่นใหม่	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์หอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มี Big Data จาก AI วิเคราะห์แนวโน้มสุขภาพนักเรียนเพื่อกำหนดนโยบายโรงเรียนรายปี (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 2 มีระบบคลาวด์จัดเก็บข้อมูลสุขภาพนักเรียนรายบุคคลเชื่อมโยงกับโรงพยาบาล (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 3 มีระบบตรวจสอบโภชนาการในโรงอาหารนักเรียนด้วยการสแกนภาพถ่าย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 4 มีแพลตฟอร์มที่ให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมวางแผนสุขภาพและกิจกรรมทางกายของนักเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 5 นโยบายโรงเรียนจะเปลี่ยนจาก "เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ" เป็น "เน้นสุขภาวะองค์กรวม นำการเรียนรู้" โดยมีดัชนีชี้วัดความสุขควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 6 การบริหารแบบภาคีเครือข่ายที่ดึงท้องถิ่นและเอกชนมาเป็น "เจ้าของร่วม" ในการดูแลสุขภาพเด็ก ไม่ใช่ภาระของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 การบริหารที่ถือว่า "สุขภาพครูคือรากฐานของสุขภาพศิษย์" มีสวัสดิการเชิงรุกและระบบ Coaching ด้านสุขภาพจิต (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) และ ข้อที่ 8 การบริหารจัดการที่ให้ศิษย์เก่าหรือผู้สูงอายุในชุมชนมาเป็น "อาสาสมัครสุขภาพ" เชื่อมโยงประสบการณ์สู่ครูรุ่นใหม่ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย และสิ่งแวดล้อม

ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย และสิ่งแวดล้อม	ฐานนิยม (MO)	มัธยฐาน (Mdn)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่างควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1. ส่งเสริมการป้องกันสุขภาพเชิงรุกด้วยนวัตกรรม	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. ส่งเสริมการปรับเวลาเรียนให้สอดคล้องกับนาฬิกาชีวิต	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องโรคทางจิตเวชในโรงเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. ส่งเสริมสุขนิสัยการกินอย่างมีสติ เพื่อลดภาวะโภชนาการเกิน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. ส่งเสริมการสร้างแพลตฟอร์มเรียนรู้เรื่องสุขภาพที่อัปเดตข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้วยระบบจัดการขยะให้เป็นศูนย์ด้วยการหมุนเวียนทรัพยากรเต็มรูปแบบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้วยการปลูกผักสวนครัวแนวตั้งในอาคารเพื่อกรองอากาศและเป็นแหล่งอาหาร	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8. ส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตภายในท้องถิ่นบริเวณโดยรอบโรงเรียนเพื่อรักษาสมดุลระบบนิเวศ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย และสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 ส่งเสริมการป้องกันสุขภาพเชิงรุกด้วยนวัตกรรม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 2 ส่งเสริมการปรับเวลาเรียนให้สอดคล้องกับนาฬิกาชีวิต (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 3 ส่งเสริมความเข้าใจเรื่องโรคทางจิตเวชในโรงเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 4 ส่งเสริมสุขนิสัยการกินอย่างมีสติเพื่อลดภาวะโภชนาการเกิน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 5 ส่งเสริมการสร้างแพลตฟอร์มเรียนรู้เรื่องสุขภาพที่อัปเดตข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 6 ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้วยระบบจัดการขยะให้เป็นศูนย์ด้วยการหมุนเวียนทรัพยากรเต็มรูปแบบ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนด้วยการปลูกผักสวนครัวแนวตั้งในอาคารเพื่อกรองอากาศและเป็นแหล่งอาหาร (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อ 8 ส่งเสริมการเรียนรู้และอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตภายในท้องถิ่นบริเวณโดยรอบโรงเรียนเพื่อรักษาสมดุลระบบนิเวศ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพ

ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ กับสุขภาพ	ฐานนิยม (MO)	มัธยฐาน (Mdn)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1. บูรณาการระบบประเมินสุขภาพจิตรายวันในแพลตฟอร์มการเรียนรู้ของนักเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. บูรณาการโดยการใช้เกมและคะแนนสะสมเพื่อกระตุ้นการออกกำลังกายในสถานศึกษา	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. เน้นการสอนทักษะจัดการอารมณ์และความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีระบบพบแพทย์และนักจิตวิทยาออนไลน์เข้าถึงได้จากห้องเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. เปลี่ยนโรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้สุขภาพของชุมชน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. บูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมสุขภาพในโรงเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. บูรณาการการใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุลเพื่อป้องกันภาวะออฟฟิศซินโดรมและไซเบอร์บูลลี่	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 บูรณาการระบบประเมินสุขภาพจิตรายวันในแพลตฟอร์มการเรียนรู้ของนักเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 2 บูรณาการโดยการใช้เกมและคะแนนสะสม เพื่อกระตุ้นการออกกำลังกายในสถานศึกษา (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 3 เน้นการสอนทักษะจัดการอารมณ์และความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 4 มีระบบพบแพทย์และนักจิตวิทยาออนไลน์เข้าถึงได้จากห้องเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 5 เปลี่ยนโรงเรียนเป็นศูนย์เรียนรู้สุขภาพของชุมชน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 6 บูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมสุขภาพในโรงเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) และ ข้อที่ 7 บูรณาการการใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุลเพื่อป้องกันภาวะออฟฟิศซินโดรมและไซเบอร์บูลลี่ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย

ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และเครือข่าย	ฐานนิยม (MO)	มัธยฐาน (Mdn)	มัธยฐานฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่างควอร์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1. มีชุมชนและภาคีเครือข่ายร่วมกำหนด กติกาการอยู่ร่วมกันเพื่อสุขภาพ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2. มีการร่วมทุนระหว่างโรงเรียนและวิสาหกิจ ชุมชนเพื่อสร้างนวัตกรรมสุขภาพ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3. มีระบบบริหารข้อมูลสุขภาพที่เชื่อมต่อ ระหว่างโรงเรียนกับรพ.สต.แบบ Real-time	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4. มีบริหารจัดการเมนูอาหารตามความ ต้องการของนักเรียนโดยคำนวณจากคลัง วัตถุดิบชุมชน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5. มีการบริหารจัดการคนในชุมชนที่มา ช่วยงานโรงเรียนโดยแลกเปลี่ยนสวัสดิการ สุขภาพ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. มีระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญในชุมชนที่ พร้อมเข้ามาช่วยบริหารจัดการด้านสุขภาพใน โรงเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7. มีตัวแทนชุมชนร่วมตรวจประเมินมาตรฐาน โรงเรียนสุขภาพดี	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่ 1 มีชุมชนและภาคีเครือข่ายร่วมกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกันเพื่อสุขภาพ (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 2 มีการร่วมทุนระหว่างโรงเรียนและวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างนวัตกรรมสุขภาพ (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 3 มีระบบบริหารข้อมูลสุขภาพที่เชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนกับ รพ.สต. แบบ Real-time (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 4 มีบริหารจัดการเมนูอาหารตามความต้องการของนักเรียน โดยคำนวณจากคลังวัตถุดิบชุมชน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 5 มีการบริหารจัดการคนในชุมชนที่มาช่วยงานโรงเรียนโดยแลกเปลี่ยนสวัสดิการสุขภาพ (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 6 มีระบบฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญในชุมชนที่พร้อมเข้ามาช่วยบริหารจัดการด้านสุขภาพในโรงเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn – Mo | = 0, IQR = 1) และข้อที่ 7 มีตัวแทนชุมชนร่วมตรวจประเมินมาตรฐานโรงเรียนสุขภาพดี (ค่าสถิติ Mdn = 4, | Mdn – Mo | = 1, IQR = 1)

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้ประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากอนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

.....
ต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้
ดังนี้ อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มี 4 ด้าน คือ
1) ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย และสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการบูรณา
การการเรียนรู้กับสุขภาพ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย

รูปที่ 3 อนาคตภาพของโรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ซึ่งจะเห็นว่าทั้ง 4 ด้านนั้นมีความสอดคล้องกับกองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งได้กล่าวถึงโรงเรียน
ประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นการบูรณาการเรียนรู้
เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ให้แก่นักเรียน (กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ,
2566) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวถึง โรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียน
ไทยสุขภาพดี คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องกำหนดนโยบายและ
โครงสร้างคณะทำงานที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ มีการบูรณา
การเรียนรู้กับสุขภาพโดยการจัดการเรียน การสอนเชิงรุก (Active Learning) เชื่อมโยงเนื้อหาด้านสุขภาพเข้ากับการ
จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และมีการส่งเสริมกิจกรรมทางกายและสมรรถภาพในวิชาพลศึกษา
และกิจกรรมในห้องเรียนและช่วงพัก รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายทั้งภาคีสาธารณสุข ผู้ปกครองและ
ปราชญ์ชาวบ้านที่ร่วมสนับสนุนทรัพยากรและองค์ความรู้ รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพทั้งในด้าน
กายภาพที่สะอาดปลอดภัยตามเกณฑ์สุขภาพีบาล และการจัดพื้นที่การเรียนรู้ด้านสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) สอดคล้องกับสำนักโภชนาการ ได้กล่าวถึง โรงเรียนประถมศึกษาต้นแบบนักเรียนไทย
สุขภาพดี คือโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวางระบบบริหารจัดการ
โรงเรียนแบบครบวงจร (Whole School Approach) ที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น โปรแกรม Thai School
Lunch และ KidDiary ในการวางแผนและติดตามผล การจัดการอาหารกลางวันและโภชนาการที่มีคุณภาพซึ่งเชื่อมโยง
ตั้งแต่ต้นน้ำคือการผลิตวัตถุดิบปลอดภัยจากการเกษตรในโรงเรียนผ่านระบบสหกรณ์นักเรียนเข้าสู่กลางน้ำคือการปรุง
อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และปลายน้ำคือการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการรายบุคคล ร่วมกับการบูรณาการเรียนรู้กับ
สุขภาพโดยใช้การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ (Learning by Doing) ที่เชื่อมโยงวิชาการเข้ากับวิถีเกษตรและโภชนาการตาม

แนวทางตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ให้เด็กไทยเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีสุขภาพกายที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี และมีทักษะชีวิตที่พร้อมสำหรับอนาคต (สำนักโภชนาการ, 2560) อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของเนติ ภูประสม ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะสุขภาพนักเรียนในประเทศไทย พ.ศ.2564 โดยการศึกษาเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพเด็กวัยเรียนและเยาวชนทั้งด้านพฤติกรรมและปัจจัยการป้องกันและนำข้อมูลไปใช้กำหนดทิศทางการหรือแนวโน้มความชุกของพฤติกรรมสุขภาพและปัจจัยการป้องกันในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว (เนติ ภูประสม, 2565)

ซึ่งในแต่ละด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประเด็นการมีแพลตฟอร์มที่ให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมวางแผนสุขภาพและกิจกรรมทางกายของนักเรียน และการบริหารแบบภาคีเครือข่ายที่ดึงท้องถิ่นและเอกชนมาเป็น "เจ้าของร่วม" ในการดูแลสุขภาพเด็ก ไม่ใช่ภาระของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิณห์มณีนัส วรรณมรินทร์ สलगสิงห์ (2564) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอำเภอประกอบด้าน "สุขภาวะของครอบครัวและชุมชน" มีความสำคัญอย่างมาก โดยเน้นให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามี "ความรับผิดชอบร่วมกัน" (Joint Responsibility) ไม่ใช่ภาระของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว และยังสอดคล้องในประเด็นมี Big Data จาก AI วิเคราะห์แนวโน้มสุขภาพนักเรียนเพื่อกำหนดนโยบายโรงเรียนรายปีกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเทวีพันธ์ เยาวไสย (2563) ที่กล่าวไว้ถึงการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาวะเพื่อนำมาวิเคราะห์และกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งข้อมูลนี้ถูกใช้เพื่อระบุปัญหาเร่งด่วนของนักเรียนและตั้งเป้าหมายในนโยบายของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพจริง และการจัดทำทะเบียนประวัติสุขภาพนักเรียนรายบุคคล รวมถึงข้อมูลภาวะโภชนาการ การเจริญเติบโต และการคัดกรองสุขภาพจิต เพื่อใช้ในการติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและส่งต่อข้อมูลไปยังส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังสอดคล้องงานวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7 โดย สุวิชา สังข์ทอง และประจักษ์ บัวผัน (2565) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสถานะสุขภาพของนักเรียนเพื่อนำมาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อปัญหาจริงในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญ และต้องมีการเทคโนโลยี (Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการ ข้อมูลสุขภาพนักเรียนรายบุคคลถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศที่ต้องจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อดูแลนักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและแม่นยำ และระบุถึงประเด็นแพลตฟอร์มที่ให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมวางแผนสุขภาพและกิจกรรมทางกายของนักเรียน โดยระบุว่าต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัยและสิ่งแวดล้อม จากงานวิจัยของ สุริยา รักษาเมือง และ รัตนา ตฤณารังสี (2568) เรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อมของวัดและชุมชนในจังหวัดนนทบุรีตามโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข ซึ่งมีเนื้อหาให้สอดคล้องด้านการส่งเสริมสุขภาพ สุขนิสัย และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการส่งเสริมการป้องกันสุขภาพเชิงรุกด้วยนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องการมีระบบบริหารจัดการสุขภาพที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงโรค NCDs ในชุมชนได้ การนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยให้การเฝ้าระวังมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควบคู่ไปกับการปรับเวลาทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับนาฬิกาชีวิต ซึ่งงานวิจัยให้ความสำคัญกับการจัดตารางกิจกรรมที่เหมาะสมกับสรีระและวิถีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อร่างกาย ในด้านมิติทางปัญญาและจิตใจ มีสร้างความเข้าใจเรื่องโรคทางจิตเวช และการจัดการความเครียดผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเพื่อให้สถานศึกษาเป็นพื้นที่ปลอดภัยและมีความเห็นอกเห็นใจกัน พร้อมทั้งมีการปลูกฝังสุขนิสัยการกินอย่างมีสติซึ่งสะท้อนผ่านแนวทางการจัดการโภชนาการที่เหมาะสมเพื่อลดภาวะโภชนาการเกิน และมีแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ทันสมัยเป็นกลไกสำคัญในการสื่อสารข้อมูลสุขภาพแก่สมาชิกในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง สำหรับการจัดการสิ่งแวดล้อม เน้นย้ำเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามหลัก 5ส โดยมุ่งระบบจัดการขยะให้เป็นศูนย์ (Zero Waste) ด้วยการหมุนเวียนทรัพยากรภายในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมกับการพัฒนากายภาพผ่านการปลูกผักสวนครัวและพืชพรรณในอาคาร เพื่อสร้างแหล่งอาหารปลอดภัย

และช่วยกรองมลพิษทางอากาศ ซึ่งเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในจำกัด และการอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศท้องถิ่น เพื่อรักษาความสมดุลของธรรมชาติโดยรอบโรงเรียน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ธงแก้ว และคณะ (2563) ในเรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและฟื้นฟูสุขภาพกายใจแบบบูรณาการของครูและบุคลากรทางการศึกษานานาชาติใหม่ ประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจเรื่องโรคทางจิตเวชในโรงเรียนโดยระบุถึง พัฒนารูปแบบเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งความรู้เหล่านี้สามารถส่งต่อเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวชเบื้องต้นภายในโรงเรียนได้ และมีการส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในภาวะจิตใจของตนเอง จะช่วยให้ครูสามารถสังเกตและเข้าใจอาการเบื้องต้นของโรคทางจิตเวชในนักเรียนได้ดีขึ้น ลดการตีตรา (Stigma) และสร้างบรรยากาศแห่งความเห็นอกเห็นใจในสถานศึกษา และประเด็นการส่งเสริมสุขนิสัยการกินอย่างมีสติ เพื่อลดภาวะโภชนาการเกิน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยนริศรา คงเพชร และปณิธาน กระสังข์ (2568) ได้ชี้ให้เห็นว่าการได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่นและการใช้คำพูดชักจูงซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการกินอย่างมีสติคือการรู้เท่าทันและเชื่อมั่นในการตัดสินใจเลือกอาหารที่ดีต่อสุขภาพของตนเอง และโปรแกรมในงานวิจัยนี้เน้นให้เด็กมีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในการเลือกอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกสุขนิสัยการกินอย่างมีสติในโรงเรียน ที่ไม่ใช่แค่การสอนตามตำรา แต่เป็นการสร้างสถานการณ์จำลองหรือกิจกรรมในโรงอาหารที่让孩子ได้ฝึกปฏิบัติจริง

3. ด้านการบูรณาการการเรียนรู้กับสุขภาพ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ สังข์ทอง (2566) ในการศึกษาประเด็นการสำรวจภาวะสุขภาพจิตในเด็กวัยเรียนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ การบูรณาการระบบเฝ้าระวังสุขภาพจิตเข้ากับวิถีการเรียนรู้ โดยเปลี่ยนจากการประเมินแบบกระดาษที่ทำเป็นครั้งคราว มาสู่รูปแบบดิจิทัลบนแพลตฟอร์มการเรียนรู้ เพื่อคัดกรองสุขภาพจิต (SDQ) ได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเห็นสัญญาณเตือนของปัญหาด้านอารมณ์และพฤติกรรมได้ทันเวลาที่ ควบคู่ไปกับการใช้ กลยุทธ์เกม (Gamification) เช่น ระบบสะสมแต้มจากการออกกำลังกาย เพื่อสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ให้กับเด็ก ในด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับทักษะการจัดการอารมณ์และความสัมพันธ์ (Social-Emotional Learning: SEL) เพื่อลดสถิติปัญหาการควบคุมอารมณ์และการปรับตัวเข้ากับเพื่อนโดยอาศัย เทคโนโลยีการปรึกษาทางไกล (Tele-consultation) เพื่อช่วยให้เด็กกลุ่มเสี่ยงสามารถเข้าถึงนักจิตวิทยาได้จากห้องเรียนโดยตรง ลดอุปสรรคด้านความเขินอายและการเดินทาง นอกจากนี้ การแก้ปัญหาต้องทำอย่างรอบด้านผ่าน การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคเอกชน โดยเปลี่ยนโรงเรียนให้เป็นศูนย์เรียนรู้สุขภาพของครอบครัว เพื่อแก้ปัจจัยพื้นฐานจากที่บ้าน และดึงนวัตกรรมจากเอกชนเข้ามาช่วยลดภาระงานด้านข้อมูลของครู รวมไปถึงการสร้างสมดุลในการใช้เทคโนโลยี โดยการสอนทักษะความเท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งกันออนไลน์ (Cyberbullying) ซึ่งเป็นปัจจัยลบต่อสุขภาพจิตที่ระบุในงานวิจัย ควบคู่ไปกับการส่งเสริมกิจกรรมทางกายเพื่อป้องกันภาวะอ้วนพิกซินโดรมตั้งแต่วัยเด็ก และจากวิทยานิพนธ์ของ Solberg (2022) เรื่อง "Physical activity, physical fitness and academic performance among adolescents" ซึ่งเป็นผลการศึกษาจากโครงการ School in Motion (ScIM) มีความสอดคล้องกับประเด็นการใช้กลไกเกมและคะแนนสะสม (Gamification) เพื่อกระตุ้นการออกกำลังกายในสถานศึกษา คือการสร้างแรงจูงใจผ่านกิจกรรมที่สนุกสนาน เน้นการจัดกิจกรรมทางกายที่หลากหลายและดึงดูดใจซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเพิ่ม "ปริมาณ" การออกกำลังกาย คือการทำให้กิจกรรมนั้นไม่น่าเบื่อ และการบูรณาการ เกมหรือการสะสมคะแนน คือการสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เด็กอยากขยับร่างกายด้วยความสมัครใจ และยังมีความสอดคล้องกับวิจัยเรื่อง การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์ : มิติใหม่ของการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา โดย วรางคณา โสมะนันท์, คาลอส บุญสุภา และ พลอยไพลิน กมลนาวัน (2564) ในประเด็นมีระบบพบแพทย์และนักจิตวิทยาออนไลน์เข้าถึงได้จากห้องเรียน โดยการศึกษาออนไลน์ช่วยหลายข้อจำกัดด้านระยะทางและการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับการจัดตั้งระบบในห้องเรียนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถขอรับคำปรึกษาได้ทันทีโดยไม่ต้องเดินทางไปโรงพยาบาลหรือศูนย์จิตวิทยาภายนอก และการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกปลอดภัยและ

เป็นส่วนตัวมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเด็กวัยเรียนที่อาจกังวลเรื่องสายตาดูจากเพื่อนหรือครูเมื่อต้องเดินเข้าห้อง
แนะแนวหรือไปพบจิตวิทยา

4. ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและเครือข่าย มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ โรจนศักดิ์โสธร (2565) ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบเรียลไทม์ – ส่งต่อผู้ป่วย (Smart Refer) เขตสุขภาพที่ 10 สอดคล้องในประเด็นการมีระบบ
บริหารข้อมูลสุขภาพที่เชื่อมต่อระหว่างโรงเรียนกับ รพ.สต. แบบ Real-time ซึ่งมีการนำเสนอการพัฒนาแบบเชื่อมโยง
ข้อมูลสุขภาพอิเล็กทรอนิกส์ (e-Referral) ที่ลดการใช้กระดาษและช่วยให้การส่งต่อข้อมูลระหว่างเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว
และเป็นปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ ฉะเอียน (2563) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา 'กรุงไทยอนุเคราะห์' อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในประเด็นการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยสถานศึกษามีบทบาทในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
ชุมชนเพื่อตกลงแนวทางปฏิบัติร่วมกัน การที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจใน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นเป็นกลไกในการร่วมกำหนดกติกาหรือข้อตกลงต่าง ๆ เพื่อสวัสดิภาพและ
สุขภาพของนักเรียน รวมทั้งความร่วมมือในด้านงบประมาณ เช่นการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เงิน รวมถึงวัสดุ
อุปกรณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาทุนสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ความเชื่อมโยงนี้
สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เข้ามาเป็น "เจ้าของร่วม" ในการสนับสนุนงบประมาณหรือ
นวัตกรรมเพื่อสุขภาพนักเรียน โดยอาศัยความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายในท้องถิ่น รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ
เจษฎากร โนนจันทร์ และ ธรณินทร์ เสนานิมิตร (2567) เรื่องการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพโดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปเกษตรอินทรีย์บางกระทุ่ม โดยมีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนใน
การสร้างนโยบายสาธารณะและข้อตกลงร่วมกัน โดยมีภารกิจผู้นำกลุ่มองค์กรในชุมชนและบุคลากรด้านสุขภาพมาทำ
กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการส่งเสริมสุขภาพร่วมกัน
ผลลัพธ์ที่ได้คือการสร้างระบบเฝ้าระวังและเครือข่ายอาสาสมัครสุขภาพในชุมชน และเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต (Life
Skills) และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพภายในสถานประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยสามารถปรับใช้กับ
โรงเรียนที่สามารถจับคู่กับวิสาหกิจชุมชนเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมสุขภาพหรือการระดมทรัพยากรร่วมกันเพื่อสร้างแหล่ง
เรียนรู้ด้านสุขภาพที่พึ่งพาตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไป
ใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโครงการโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี
เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการดูแลสุขภาพ
ในองค์กรสู่ความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้ทั้ง 54 ตัวบ่งชี้ ไปใช้เป็นเครื่องมือ
ในการตรวจสอบ และวางแผนพัฒนาเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้ตรงจุด

2. สถานศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมเป็นสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สามารถนำตัวบ่งชี้
เหล่านี้เป็นแผนที่นำทางในการปรับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูเป็นครูมืออาชีพ ตลอดจนจนถึงการสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เตรียมความพร้อมในด้านครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ฝึกฝนการใช้งานอุปกรณ์ แอปพลิเคชันใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน
2. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการบริหารงานโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีระหว่างสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบของ สพฐ. กับสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบจากผลการวิจัย
3. ควรมีการศึกษาต่อยอดโดยประยุกต์ใช้เครื่องมือ ‘วงล้ออนาคต’ (Futures Wheel) เพื่อวิเคราะห์พลวัตของผลกระทบเชิงโครงสร้างในระดับต่อเนื่อง (Second and Third-order Consequences) ที่อาจเกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดีสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้ผู้วางนโยบายเห็นภาพสะท้อนของความเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพอย่างเป็นระบบ (Systemic Impact)
4. สามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอดงานวิจัยในด้านอนาคตภาพที่เฉพาะเจาะจงลงไปในมิติด้านสุขภาพ เช่น อนาคตภาพของโรงเรียนต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2563). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate School: HLS)*. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2574*. พริกหวานกราฟฟิค.
- กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ. (2566ก). *คู่มือแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การพิจารณารางวัล “โรงเรียนต้นแบบก้าวท้าใจ”*. กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ.
- กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ. (2566ข). *คู่มือแนวทางการดำเนินงานและหลักเกณฑ์การพิจารณารางวัล “โรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย”*. กองกิจกรรมทางกายเพื่อสุขภาพ.
- ไกรสร วันละ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2564). การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย. *วารสารมจร บาศิศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 7(3), 25-38.
- คณะทำงานมาตรฐานระบบการจัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา. (2564). *คู่มือมาตรฐานระบบการจัดการอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา*. คณะทำงานมาตรฐานอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา.
- จตุพล โนมณี. (2567). *อนาคตภาพการบริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลในทศวรรษหน้า* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จารุวรรณ เฉื่อยราษฎร์. (2563). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนทุ่งศุขลาพิทยา “กรุงไทยอนุเคราะห์” อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฬามาศ นามโคตร, วิโรจน์ สารัตนะ และสุพรรณิ อุดมอ่าง. (2563). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. *ครุศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย*, 7(1), 1-15.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2547, 22 ตุลาคม). *อนาคตศึกษา: ความรู้และความเข้าใจพื้นฐาน* [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. การบรรยายเรื่องแนวโน้มสถานการณ์โลกกับอนาคตการศึกษาไทย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจษฎากร โนนินทร์ และธรรณิทธิ์ เสนานิมิตร. (2567). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปเกษตรอินทรีย์บางกระพุ่ม. *วารสารรอยแก้วสาร (Journal of Roi Kaensam Academi)*, 9(6), 200-213.
- ชาญชัย จิตเหล้าอาพร, จิตาภา ถิรศิริกุล และสกล สุขส่งเสริมชัย. (2565). มโนทัศน์การพัฒนาเยาวชนของนายกรัฐมนตรีผ่านคำขวัญวันเด็ก. *วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ*, 3(1), 48-61.

- ณัฐกิตติ์ อินทร์สุวรรณ, สุวิมล ว่องวานิช และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยทางการศึกษาและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 11(3), 169–182.
- ทอง ทองภูเบศร์, อรพรรณ พรสีมา และสมโภชน์ อเนกสุข. (2562). อนาคตภาพของรูปแบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกในระดับอุดมศึกษาในทศวรรษหน้า. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- เทวีพันธ์ เยาวไสย. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารส่งเสริมสุขภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นริศรา คงเพชร และปณิธาน กระสังข์. (2568). ผลของโปรแกรมสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. *วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา การแพทย์ และสุขภาพ*, 10(4), 633–644.
- นพดล มณีวงศ์, กัญญาธิดา มานะวิธู และภูษิต บุญทองเถิง. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 11(2), 150–162.
- นรวิทย์ ฝั้นเชียร. (2563, 23 กันยายน). โรงเรียนแนวคิดใหม่ที่น่าเป็นโรงเรียนแห่งอนาคต. True ป्लูกปัญญา. <https://www.truelookpanya.com/education/content/84675>
- นิรุฒ หัตถะพะสุ. (2564). กลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์การภาครัฐเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษา กระทรวงมหาดไทย [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนติ ภูประสม. (2565). สถานการณ์ภาวะสุขภาพนักเรียนในประเทศไทย พ.ศ. 2564. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย.
- ปานจิตร สุกุมลย์. (2560). อนาคตภาพมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557–2566) [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาเถรศรี อินธิสิทธิ์ (ติกขปัญโญ). (2563). การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พระมหาสมณฤทธิ อธิจิตโต (ถาวร). (2561). รูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตำบลห้วยโป่ง อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชร ฤกษ์แก้ว, วินิธร ทัศนเทพ, เสาวรัตน์ ทศตะ และพนาสินธุ์ ศรีวิเศษ. (2563). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและฟื้นฟูสุขภาพกายใจแบบบูรณาการของครูและบุคลากรทางการศึกษาบนฐานวิถีชีวิตใหม่. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- พัศฎาพรห์ คำจันทร์. (2565). อนาคตภาพการนิเทศการศึกษา สำหรับศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในทศวรรษหน้า: กรณีสาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2566). *สุขภาพคนไทย 2566*. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- มฤดี เพ็งสง่า และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2566). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 24(2), 173–174.
- มิณซ์มนัส วรรณมรินทร์ สलगสิงห์. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาพ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). *รายงานฉบับสมบูรณ์ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

- รักษ์พงศ์ วงศาโรจน์. (2567). 'การศึกษาอีศย่น' ฉากทัศน์ใหม่ในอนาคต เปิดทางเลือกที่หลากหลายให้เด็กเข้าถึงการเรียนรู้ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (EEF). <https://www.eef.or.th/article-200524/>
- วรพล ศรีเทพ, สุกัญญา อังศ์สิริทรัพย์ และโมโณย อภิศักดิ์มนตรี. (2568). ผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่กับความท้าทายในยุคการศึกษา 5.0. *วารสารมนุษยสังคมศิลปสาาร*, 7(1), 106–125.
- วรางคณา โสมะนันท์, คาลอส บุญสุภา และพลอยไพลิน กมลนาวัน. (2564). การให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบออนไลน์: มิติใหม่ของการให้บริการการศึกษาเชิงจิตวิทยา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 15(1), 211–222.
- วุฒิภูมิ จุฬางกูร. (2565). *อนาคตภาพระบบการกำกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2573* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. Chula Digital Collection. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6750/>
- วิชัย เทียนถาวร. (2564). *ทำอย่างไรให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน*. มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th/columnists/news_2649514
- วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, นาวัน สนธยา และพิรพงษ์ สิริธมมงคล. (2565). หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้กับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 4(7), 57–70.
- ศศิภา บุญสิทธิ์ และเชาวนี แก้วมโน. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค AI ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 8(1), 80-89.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (ม.ป.ป.). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน*. SDG Move. <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2565, 2 มิถุนายน). *SDG Updates | เปิดรายงาน Sustainable Development Report 2022 และ SDG Index 2022*. SDG Move. <https://www.sdgmove.com/2022/06/02/scdg-updates-sustainable-development-report-sdg-index-2022/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบอาหารกลางวันระดับประเทศ ประจำปี 2563*. ฝ่าเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566, 14 พฤศจิกายน). *ประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี รุ่นที่ 8 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567* ภายใต้แนวคิด “72 พรรษา มหาราชานักเรียนไทยสุขภาพดี ด้วยวิถีจิตอาสา” (ที่ ศธ 04188/ว785).
- สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ. (2565). *โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ปี พ.ศ. 2565 (Global Standards for Health Promoting School, 2022: GSHPs)*. กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน. (2566). *คู่มือดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวัน ประจำปีการศึกษา 2566*. สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน.
- สำนักโภชนาการ. (2560). *คู่มือการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลการเจริญตามรอยพระยุคลบาท พัฒนาอาหารโภชนาการและสุขภาพเด็กในโรงเรียน*. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุภาภรณ์ สังข์ทอง. (2566). *การสำรวจภาวะสุขภาพจิตในเด็กวัยเรียนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิชา สังข์ทอง และประจักษ์ บัวผัน. (2565). ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชรของบุคลากรทางการศึกษาในเขตสุขภาพที่ 7. *วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา)*, 22(2), 213–225.
- สุวิทย์ ไรจนศักดิ์โสธร. (2565). การพัฒนาระบบรับ-ส่งต่อผู้ป่วย (Smart Refer) เขตสุขภาพที่ 10. *วารสารสุขภาพและสิ่งแวดล้อมศึกษา*, 8(1), 125–134.

- สุวดี อุปปินใจ, พูนชัย ยาวีราช, ไพโรจน์ ด้วงนคร, ประเวศ เวชชะ, เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท, อิตารัตน์ สุขประภาภรณ์, สรช แก้วคำฟู, เอกชัย อ้ายม่าน, ดารณีย์ พยัคฆ์กุล และกรรณิการ์ นารี. (2565). ระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต. *วารสารศิลปะการจัดการ*, 6(3), 1369–1391.
- สุวรรณี จันทิมา, ประมวล ทรายแดง และบุญเกิด เอิบไพบูลย์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(2), 1–14.
- สุวิภา จงพิรเทศานนท์. (2562). *อนาคตภาพการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในทศวรรษหน้า* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2568, 11 กันยายน). ยูนิเซฟเผยทั่วโลกมี “เด็กที่เป็นโรคอ้วน” มากกว่า “เด็กผอม” เป็นครั้งแรก. <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases/ยูนิเซฟเผยทั่วโลกมี-เด็กที่เป็นโรคอ้วน-มากกว่า-เด็กผอม-เป็นครั้งแรก>
- อรชร วรรณสอน. (2563). *อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเพื่อรองรับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำนวย มีราคา และปราณี คนสวย. (2568). ทักษะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารปัญญาภาวนา*, 2(1), 107–120.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2568, 23 มีนาคม). *การผลิตครูยุคการศึกษา 5.0*. มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th/article/news_5056162/
- Hill, K. Q., & Fowles, J. (1975). *The methodological worth of the Delphi forecasting technique. Technological Forecasting and Social Change*, 7(2), 179–192.
- Keeves, J. P. (1997). *Models and model building*. In J. P. Keeves (Ed.), *Educational research, methodology and measurement: An international handbook* (2nd ed.). Pergamon Press.
- Likert, S. (1967). The method of constructing and attitude scale. In M. Fishbein (Ed.), *Attitude theory and measurement*. Wiley & Son.
- Loeb, S., Kalogrides, D., & Bételle, T. (2011). *Effective schools: Teacher hiring, assignment, development, and retention* (Working Paper No. 17177). National Bureau of Economic Research. <http://www.nber.org/papers/w17177>
- Macmillan, T. T. (1971, May 3–5). *The Delphi technique* [Paper presentation]. The Annual Meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, CA, United States.
- Solberg, R. B. (2022). *Physical activity, physical fitness and academic performance among adolescents: Intervention effects from the School in Motion study – a cluster randomized controlled trial* [Doctoral dissertation, Norwegian School of Sport Sciences]. NIH Brage. <https://nih.brage.unit.no/nih-xmlui/handle/11250/2996165>